

DR. A. VAN SELMS, *Wie achter is moet voorgaan. Over de Nederlandse Geloofsbelijdenis*. Boekencentrum N.V., 's-Gravenhage 1951, 58 blz.

Van die boek van J. KOOPMANS oor die Nederlandse Geloofsbelijdenis sê VAN SELMS: „Er zijn er wel groter en geleerder (boeken) maar geen schoner of dieper.” Die boek van VAN SELMS is ook een van hierdie klein en tog kostelike werkies oor hierdie selfde geloofsbelijdenis. Ons beveel dit met graagte aan.

Die skrywer volg hierin 'n, op-die-oog-af, eienaardige *metode*. Maar hy doen dit nie sonder grond nie, en ook nie sonder wins nie. Hy behandel nl. hierdie belangrike belydenisskrif van ons Kerk van agter af na vorentoe. Die histories-letterkundige rede daarvoor (dat hy begin met die behandeling van Art. 37 en eindig by Art. 1) is nl. dat die opsteller van die Nederl. Geloofsbelijdenis „zich in de eerste artikelen nog niet geheel losgeschreven heeft van de middeleeuwse, Roomse, scholastiek.” Vanuit die laaste, beslissende en meer-reformatoriese gedeelte wil VAN SELMS die geheel verstaan (p. 5, 6).

Maar deur hierdie omgekeerde behandelingsmetode tree tegelyker tyd ook een van die belangrikste en tog kostelikste karaktertrekke van hierdie boekie na vore nl. die *spel-karakter* daarvan. Die hele werkie is vol van spel en kinderlied.

Die eerste vraag wat na vore tree, is of 'n mens dan mag speel met so 'n ou, eerbiedwaardige en lewensbelangrike belydenisskrif van ons Kerk? Hierop gee die boekie van VAN SELMS in sy geheel antwoord: Deur die spel blyk dit dat die Nederl. Geloofsbelijdenis weer nuwe lewe kry en opnuut leesbaar word — weer aktueel word, soos dit ook moet.

Die teoloog *moet* 'n seker pastorale plooibaarheid besit, 'n sekere spelende erns. Ook die belydenis is nie vir die veiligheid van die brandkas gemaak nie, maar moet gedurig weer opnuut in die branding van die praktyk van die prediking te staan kom. VAN SELMS het dit weer met die Nederl. Geloofsbelijdenis gedoen. Ons is bly daaroor. Ons weet dat hierdie spel „ernstig spel” is (p. 7). Hierin is 'n sekere aktualiteit en prikkelende duidelikheid geleë. Dit is 'n groot wins.

'n Tweede vraag is, of die Nederl. Geloofsbelijdenis nie die vaste grondigheid van sy sistematiese opbou verloor, as ons dit (soos die skrywer doen) gaan omkeer nie? Ja, dit gebeur wel! Maar so wil die skrywer dit ook hê. So is dit ook goed. „Op deze manier komt alles in de lucht te hangen. Ik antwoord: zo moet het ook zijn. Laat alles gerust in de lucht hangen. Dat doen de engelen ook . . . Al die bouwerij in dogmatiek en ethiek kan ons gemakkelijk in de verkeerde kant laten belanden.” (Soos die *eiemagtige* bouery van die stad van Kaïn en die toring van Babel). „Om het maar ronduit te zeggen: geloof is niet zozeer bouwen van onder op, als wel vastgehouden worden van boven af.” (p. 48-49).

Prof. Dr. G. C. BERKOUWER het, in die „*Gereformeerde Weekblad*” (7e jaarg., p. 265-266, 273-274 en 281-282) in sy artikelreeks, „*Spel in de Dogmatiek*”, beswaar gemaak en kritiek gelewer teen bg. metode, spel-karakter én teen bo-gesiteerde gedeelte uit „*Wie achter is moet voorgaan.*” Hy waarsku nl. teen die „gevaar, dat het in de dogmatiek komt tot een zeker *spel*, tot een ietwat luchthartige wijze van dogmatiseren . . . betogen die op de eerste gezicht indruk maken . . . die bij nadere beschouwing niet ten volle serieus blijken te zijn . . . die langzamerhand worden doorzien.” (p. 265). Dit is 'n spreekwyse waarin „men dit spel gebruikt om bepaalde ideeën te lanceren.” (p. 273). By „het nader bekijken” van bg. sitaat uit VAN SELMS, meen BERKOUWER te ontdek dat vir VAN SELMS „een fundament een nog al gevaarlijk iets” is in „geestelike” sake. Daar is, volgens die kritikus, vir VAN SELMS „geen erger iets dan een „fundamentalist” te zijn.” VAN SELMS, sê hy, noem net die bouery van Kaïn en Babel; maar die Heilige Skrif spreek tog van die man wat sy huis op rots gebou het, spreek van Paulus as 'n „wyse boumeester”, spreek van bou in die geloof en van Jesus Christus as die „enigste fundament”. As ons dus, sê BERKOUWER, „de woorden van VAN SELMS nader bekijken, blijft er feitelijk maar heel weinig zinvols meer van over” . . . blyk dit „dat zulk een spreken niet verantwoord is . . . ” (p. 273).

Graag stem ons met BERKOUWER saam wanneer hy praat oor wat die Bybel oor die bou sê. Ons waardeer ook die erns en simpatie waarmee hy (bv. die begin van sy derde artikel) die drie Nederl. teoloë bespreek. Dit is verder ook nie ons bedoeling om Prof. VAN SELMS hier te wil verdedig nie. Die vraag is egter of BERKOUWER *reg laat geskied aan die boek hier onder bespreking*. Ons insiens gebeur dit nie. Ons het alreeds op die wins aan aktualiteit asook die histories-letterkundige grond vir VAN SELMS se metode aangetoon. En nou is dit waar dat VAN SELMS alleen maar op die bouery van Kaïn en Babel wys en dan praat oor die „bouwerij in dogmatiek en ethiek.” Maar hy het hiermee 'n bedoeling. Hy waarsku hier nl. teen *alle eiemagtige menslike bouery*, ook in die geloof én in die besinning oor die geloofsbelydenis, d.w.s. in die dogmatiek. Uitdruklik voeg hy aan Kaïn en Babel toe: „geloof is niet zo zeer bouwen van onder op, als wel vastgehouden worden van boven af.” Die sin is duidelik. Ons moet nie die geloof (en die besinning oor die geloof en belydenis — Dogmatiek) probeer inpers in *ons* eiemagtige sisteem nie; hierdie dinge moet eerder *gedra wees van Bo af*. So gesien is dit wel verantwoorde spreke en bly daar wel veel sinvols oor. Ons glo nie dat BERKOUWER reg het as hy sê dat ons in die „*leiding en voorlichting* van de gemeente . . . Kaïn en Babel . . . liever buiten houden.” (p. 273). Die Bybel hou ook nie Kaïn en Babel buite nie, en die wyse waarop VAN SELMS hierdie bybelse getuienis hier as waarskuwing gebruik, vind ons wel goed — soos trouens ook sy hele boek.

Ons het hier alreeds lank gespreek oor 'n klein werkie. Daar bly nog 'n paar kritiese vrae oor, maar juis met hierdie lang bespreking wil ons uitdrukking gee aan ons waardering van hierdie boekie oor die Nederl. Geloofsbelydenis.

B. J. ENGELBRECHT.